

Z OBSAHU	Pohled z Říma: Boží dopuštění	05
	Karel Marx (II.): Vytěsnění člověka z Boží přítomnosti	06
	Bílý mučedník. Imaginární interviu s P. Antonínem Zgarbíkem SJ	08
	Bůh ve svátostech. Dospělý křesťan a vojín Kristův	12

TRADICE OTCŮ

Z kázání svatého biskupa Petra Chryzologa (kolem 380–451)

Opravdu neslýchaná věc je služba křesťanského kněžství, když člověk je sám sobě obětí i obětí. Nepotřebuje hledat jinde, co by mohl Bohu obětovat, ale nosí s sebou a v sobě, co má za sebe přinášet Bohu jako obět'. Pokud trvá obět', zůstává i obětí. Obět' je obětována, a přece žije, protože kněz nezabíjí, co obětuje.

Opravdu podivuhodná obět': tělo se obětuje bez zmaření, krev se obětuje bez prolití. *Vybízím vás, říká, pro Boží milosrdenství: přinášejte sami sebe jako obět' živou.*

Bratři, tato obět' má vzor v oběti Kristově. On své tělo obětoval živoucím způsobem za život světa; a učinil své tělo obětí živou, protože žije, ačkoli byl zabit. Při takové oběti se smrt uskutečňuje, ale obět' zůstává, obět' žije, smrt je přemožena. Takže mučedníci se smrtí rodí, koncem začínají, usmrčením dostávají život; a na nebi září ti, jejichž život na zemi považovali za zhaslý.

Vybízím vás, praví, bratři, pro Boží milosrdenství: přinášejte sami sebe jako obět' živou a svatou. To je to, o čem zpíval prorok: *Dary ani oběti jsi nechtěl, ale připravils mi tělo.*

Bud' tedy, člověče, vskutku Boží obětí i Božím obětí. Nepromarni to, co ti dala a světila božská moc. Přiděj se rouchem svatosti, opásej pásem čistoty. Pokrývkou tvé hlavy ať je Kristus. Kříž ať stále spočívá na hradbě tvého čela. Na srdce si polož posvátnou pečeť Boží pravdy. Stále zapaluj vonné kadidlo modlitby. Chop se meče Ducha. A postav oltář svého srdce. Tak s důvěrou v Boha připrav své tělo k oběti. Bůh hledá víru, nikoli smrt. Žízí po modlitbě, nikoli po krvi. Chce být usmířen vůlí, ne zabitím.

Mozaika Ježíš, dobrý pastýř, Ravenna, Itálie (430). Foto: savingparadise.net

Nikdo mi je nevyrve z rukou

Naslouchejme hlasu Dobrého pastýře

Moje ovce slyší můj hlas; já je znám a ony jdou za mnou... Nezahynou navěky a nikdo mi je nevyrve z rukou (Jan 10,27–28), čteme v evangeliu 4. neděle velikonoční, neděle Dobrého pastýře.

Nikdo mi je nevyrve z rukou – a přece se o to Boží nepřátelé stále snaží. V této době se pokoušejí obraz Dobrého pastýře zastínit karikaturou pastýřů špatných, selhávajících. Jako by chtěli vykřičet do světa, že následovat Krista v totálním odevzdání a v naprosté věrnosti není možné. Staví všem na oči špatný příklad ve zvrácené snaze zatemnit vše světlé a dobré. Protože příklady táhnou.

Svatý otec připomíná tuto skutečnost ve svém poselství k světovému dni modliteb za povolání, jenž připadá právě na neděli Dobrého pastýře: *Svědec-*

tví probouzí povolání. Každý kněz i každá Bohu zasvěcená osoba, když jsou věrni svému povolání, předávají druhým radost ze služby Kristu, a tak vybízejí všechny křesťany k tomu, aby odpovídali na univerzální povolání ke svatosti.

Ano, probíhá zde boj o povolání. Kdo naslouchá světu vyvyšujícímu jen odstrašující příklady, může dojít k závěru, že to nemá cenu. Kdo však slyší Pánův hlas a naslouchá svědectví nepřeborných zástupů jeho věrných služebníků, ví, že nic jiného, než jít za ním, nemá smysl. A ví také, že je to možné, že cíl je dosažitelný, právě v síle Božích darů, které na cestu k tomuto cíli dostáváme. Náš Otec je větší než všichni a z jeho rukou nás nemůže vyrvat nikdo.

Dagmar Kopecká

Foto: jesuit.cz

Zasedala vyšetřovací komise o Medjugorje

Dne 26. března se poprvé sešla Mezinárodní vyšetřovací komise o Medjugorje. Má 17 členů. Jejím předsedou je kardinál Camillo Ruini, emeritní generální vikář Svatého otce pro diecézi Řím. Výsledky studia jsou neveřejné a komise je předložila přímo Kongregaci pro nauku víry.

RaVat

Oznámena data sedmi beatifikací

Kancelář liturgických slavení Svatého otce oznámila termíny nejbližších beatifikací. Jezuita Bernardo Francisco de Hoyos bude blahoslaven v neděli 18. dubna ve španělském městě Valladolid; karmelitán Angelo Paoli 25. dubna v 10 hodin v bazilice Svatého Jana na Lateránu; kapucín José Tous y Soler týž den v Barceloně, františkánská terciárka Teresa Manganiello 22. května v italském Beneventu; Maria Pierina De Micheli z institutu Dcer Neposkvrněného početí Panny Marie 30. května v 10 hodin v papežské bazilice Santa Maria Maggiore v Římě; polský kněz a mučedník Jerzy Popiełuszko 6. června v 11 hodin na náměstí maršála Piłsudského ve Varšavě a španělský laik Manuel Lozano Garrido bude blahověřen 12. června v Linares ve Španělsku.

RaVat

Zemřel kardinál Tomáš Špidlík SJ

V pátek 16. dubna 2010 ve 21 hodin zemřel v Římě kardinál Tomáš Špidlík SJ, nejvýznamnější český teolog žijící v zahraničí, světově proslulý znalec spirituality křesťanského Východu, významný představitel ekumenického úsilí a uznávaný reprezentant a propagátor české kultury. Celý svůj život zasvětil badatelskému úsilí na poli studia a praktické služby pro jednotu křesťanů.

Olomoucký arcibiskup Jan Graubner, předseda České biskupské konference, přijal s pohnutím zprávu o úmrtí kardinála Tomáše Špidlíka: „Provázeli jsme kardinála Špidlíka modlitbou v závěrečné etapě jeho pozemského života. Nyní s vděčností za vše, co pro Církev a společnost ve svém pozhnaném životě vykonal, svěřujeme jeho duši Božímu milosrdenství s důvěrou, že se – jak věříme – již těší nejvyšší radosti ze setkání s Pánem.“

Za své zásluhy byl jezuita Tomáš Špidlík papežem Janem Pavlem II. v roce 2003 jmenován kardinálem. Nejvýraznějším rysem jeho osobnosti byla mimořádná schopnost osobních styků a navazování přátelství. Byl znám jako hluboká duchovní osobnost a rádce. V roce 1995 dokonce dával jako první Čech duchovní cvičení papeži Janu Pavlu II. a římské kurii.

Uznání jeho vědecké práce a mimořádným lidským kvalitám bylo vyjádřeno několika doktoráty *honoris causa*. V roce 1997 obdržel například čestný doktorát na Pravoslavné teologické fakultě v Cluji v Rumunsku a na Univerzitě Palackého v Olomouci, roku 1999 čestný doktorát Karlovy Univerzity v Praze, roku 1999 papežské vyznamenání *Pro Ecclesia et Pontifice*, roku 2006 čestný doktorát na *Sacred Heart University* v USA (Connecticut), kde byl vytvořen Institut ekumenických studií nesoucí jeho jméno. Stal se členem v odborných společnostech pro studium patristiky a získal mezinárodní věhlas a ocenění. Je nositelem *ceny Sira Daniela a Countess Bernardine Donohue* v Římě, v roce 1994 byl jmenován čestným členem Petrohradské akademie pro byzantská a slovanská studia. V roce 2002 mu Česká biskupská konference udělila *Řád sv. Cyrila a Metoděje* za celoživotní dílo. Italský prezident Carlo Azeglio Ciampi mu dne 22. listopadu 2003 předal nejvyšší italské vyznamenání v oblasti kultury a umění *Zlatou medaili za zásluhy o kulturu a umění*. Dne 28. října 1998 jej český prezident Václav Havel vyznamenal za vynikající zásluhy o demokracii a lidská práva *Řádem T. G. Masaryka*.

Česká provincie Tovaryšstva Ježíšova, TS ČBK

Kardinál Hummes zve všechny kněze světa k setkání s papežem

„Tváří v tvář dnešním útokům na papeže kvůli duchovním zapleteným do sexuálního zneužití nezletilých je důležité, abychom našemu milovanému papeži vyjádřili svou solidaritu, podporu, důvěru a společenství,“ prohlásil kardinál Hummes, prefekt kongregace pro klérus. Vyzval kněze z celého světa, aby se zúčastnili závěrečného obřadu Kněžského roku ve dnech 9. až 11. června na Svatopetrském náměstí.

„Účast velkého množství kněží,“ napsal kardinál, „bude rozhodným odmítnutím nespravedlivých útoků, jejichž je papež obětí.“ Je už jasné, že smutná aféra pedofilních kněží se stala kampaní určenou k podrytí morální autority papeže.

Kardinál Hummes nepopírá případy sexuálního zneužití ze strany duchovních. „Na druhé straně,“ zdůrazňuje kardinál, „je naprosto nepřijatelné využít trestné činy několika lidí k špinění celého kněžstva. Ti, kdo tak činí, páchají hlubokou nespravedlností.“

Asia News

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz. Máte-li zájem o pravidelné zaslání zpráv e-mailem, můžete se zaregistrovat na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>.

60. výročí likvidace klášterů

Při příležitosti 60. výročí *Akce K* sloužil pražský arcibiskup Dominik Duka OP v pátek 16. dubna 2010 v 18 hodin pontifikální mši svatou ve františkánském klášterním kostele Panny Marie Sněžné. Bylo to zároveň jeho první setkání s řeholníky působícími v pražské arcidiecézi.

„Setkání se zúčastním proto, že jsem sám řeholník, a také proto, že je to 60. výročí od akce, která měla zahájit likvidaci české katolické církve,“ řekl arcibiskup Duka. První vlna tzv. *Akce K* proti mužským řeholím proběhla v Československu v noci ze 13. na 14. dubna 1950 a zasáhla největší řády. Zbýlé kláštery byly vystěhovány o 14 dní později. Celkem bylo postupně odvečeno do sběrných klášterů a do táborů nucených prací více než dva tisíce řeholníků. Po řeholnicích poté následovala internace biskupů a pronásledování diecézních kněží.

Arcibiskup Duka poznal za svůj život mnoho těch, kdo tuto těžkou dobu prožili a, jak sám říká, stali se pro něho určitým vzorem. „Je třeba projevit úctu těm, kteří s odvahou v těchto podmínkách žili,“ doplnil arcibiskup Duka.

Názna komunistického přístupu k řeholím lze najít již v letech 1945–1948. Komunistický režim se zákrokem proti řádům dlouho neotálel. První rozsáhlejší zatýkání proběhlo již na podzim 1948. V březnu 1950 pak začal proces s deseti představiteli řeholních řádů. Při přípravě procesu byl využit rozsáhlý rejstřík nástrojů, jež měly přimět obviněné k připraveným výpovědím. Na přelomu března a dubna 1950 se u Státního soudu v Praze uskutečnilo přelíčení, kde byly vyneseny vysoké tresty v řádu desítek let.

Pro řeholnice byl vypracován plán *Akce Ř*. Zatímco internace řeholníků neznamenala pro národní hospodářství zásadní otřes, ani komunistický režim si nemohl dovolit okamžitě ze dne na den řeholnice odstranit, především ze zdravotních a sociálních ústavů. Ve dvou vlnách (červenec až září 1950) bylo přes čtyři tisíce řeholnic převezeno do soustředovacích středisek.

Setkání řeholníků pražské arcidiecéze při příležitosti násilné likvidace mužských řeholních řádů komunistickou státní bezpečností v bývalém Československu uspořádala Konference vyšších představených mužských a ženských řeholí. Televize *Noe* k této události připravila množství pořadů s pamětníky událostí a dalšími zajímavými hosty.

TS ČBK

Vatikánské archivy o exkomunikaci nacistů

Mezináboženská skupina, která se snaží odhalit fakta o Piu XII. a jeho snaze pomoci za 2. světové války Židům, oznámila, že našla dokumenty, podle nichž Církev exkomunikovala katolíky, kteří se připojili k nacistům.

Newyorská nadace *Pave the Way* oznámila, že její představitel Michael Hesemann našel řadu dokumentů z let 1930–1933. Ty naznačují, že každý katolík, který se připojil k nacistické straně, nosil její uniformu nebo vlajku se svastikou, byl vyloučen z možnosti přijímat svátosti. Tuto politiku zahájil Vatikán tři roky předtím, než byl Hitler zvolen kancléřem; nacistická ideologie byla shledána nekompatibilní s naukou Církve.

Mezi dokumenty je ručně psaný dopis Hermanna Göringa, který žádá o setkání s kardinálem Pacellim (budoucím Piem XII.), jež bylo jednoznačně odmítnuto. Jsou tu i dokumenty žádající o sejmání exkomunikace, jež byly rovněž odmítnuty.

Michael Hesemann horlivě prohledal otevřené archivy a při každé návštěvě našel nové, důležité dokumenty. „Jeho výzkum vypráví zcela odlišný příběh Eugenia Pacelliho, resp. Pia XII., než je obecně známo,“ říká prohlášení nadace *Pave the Way*.

Předseda Nadace byl tázán, proč tyto informace mnoho historiků nezná. Odpověděl, že podle záznamů návštěv archivu většina historiků prostě do otevřených archivů nechodí, ačkoli ty povídají o 65 % událostí za Pacelliho působení.

Zenit

Arcibiskup pražský
Mons. Dominik Duka OP
zve všechny věřící
v den svátku sv. Vojtěcha,
biskupa a mučedníka,
hlavního patrona
pražské arcidiecéze,

na poutní bohoslužbu
v katedrále sv. Víta, Václava
a Vojtěcha v Praze.

Bohoslužba se koná
v pátek 23. dubna 2010
od 18.00 hodin.

Mexiko: Církev proti organizovanému zločinu

Arcibiskup Monterrey kardinál Francisco Robles Berlanga vydal pastýřský list o organizovaném zločinu. V něm se píše, že i když úřady realizují strategii boje proti organizovanému zločinu, Církev a společnost mají v tomto boji důležitou úlohu.

Násilí v Mexiku v poslední době narůstá. Před několika dny byl vypálen kostel Nejsvětějšího srdce pouhých 100 km od Ciudad Juarez na hranici Mexika a USA. Podle místního tisku je to dílo organizovaného zločinu, které má vystrašit obyvatelstvo. Gangy na téže místě zabilý přes 80 lidí, vypálily 16 domů a varovaly lidi, aby neopouštěli svou čtvrt.

Fides

Poutí mládeže do Compostelly

Evropská poutí mládeže letos vede do Santiaga de Compostela. Otec Nicolò Anselmi, člen italské biskupské konference, řekl, že poutí předjímá Setkání mládeže v Madridu.

Očekává se asi 15 tisíc mladých lidí. Každé ráno se bude konat katecheze, odpoledne bude věnováno společenským a kulturním aktivitám, večer se budou slavít mše svaté. Poutí začne vigilií 7. srpna.

SIR

1/ Vstupní průvod
2/ Polský kněz Krzysztof Dędek čte jména obětí
Foto: TS ČBK

Praha: Zádušní mše svatá za oběti leteckého neštěstí u Smolenska

V pátek 16. dubna 2010 sloužil pražský arcibiskup Dominik Duka OP v katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha zádušní mši svatou za oběti letecké katastrofy u Smolenska, při níž zahynuli polský prezident Lech Kaczyński s manželkou a další představitelé politického a veřejného života. Mše svatá se zúčastnilo kolem tisíce lidí, nechyběl prezident Václav Klaus, předseda vlády Jan Fischer ani polský velvyslanec Jan Pastwa.

Arcibiskup Duka ve svém kázání uvedl, že katastrofu je možné chápat jako výzvu k zamyšlení, odpuštění a hledání spolupráce. „Nevyčítám Bohu, že došlo k tomuto neštěstí, ale kladu si otázku, co znamená. Bože, co jsi chtěl říct?“ ptal se Duka.

Dále pokračoval: „Drazí zarmoucení, nebudu vám nabízet náboženskou útěchu jako opium proti bolesti, víra není opium pro lid. Ale podělím se s vámi o ne snadně získanou odpověď na otázku po smyslu něčeho tak nesmyslného, jako je náhlá smrt tolika nevinných lidí. Odpověď má tvar výzvy. Dejme na minulost, ale i na současnost a budoucnost dopadnout světlo pravdy, přestaňme mlžít a vykrucovat se, je to smrtelně nebezpečné. A poznanou pravdu, ať je jakkoli těžká, zvedněme jako svůj kříž. Pravda dějin, pravda o člověku je ovšem příliš těžká, a unést ji můžeme jen společně.“

Nepřijmout Kristův kříž jako zákaz trýznit znamená znovu a znovu Krista křížovat. Nepodat si nyní ruku ke smíru a spolupráci znamená odsunout smrt Lecha Kaczyńskiego mezi nesmyslné náhody. Pamatujme na to, že pozemský smysl jeho života, smysl života polských důstojníků z Katyně, Židů v Treblince leží teď v našich rukou. Pamatujme i na to, že naše čest a smysl našich životů před Božím soudem závisí na jejich svědectví.“

TS ČBK

Dejme na minulost, ale i na současnost a budoucnost dopadnout světlo pravdy, přestaňme mlžít a vykrucovat se, je to smrtelně nebezpečné. A poznanou pravdu, ať je jakkoli těžká, zvedněme jako svůj kříž. Pravda dějin, pravda o člověku je ovšem příliš těžká, a unést ji můžeme jen společně. Nepřijmout Kristův kříž jako zákaz trýznit znamená znovu a znovu Krista křížovat. Nepodat si nyní ruku ke smíru a spolupráci znamená odsunout smrt Lecha Kaczyńskiego mezi nesmyslné náhody.

Kardinál Bertone o souvislosti mezi homosexualitou a pedofilií

Kardinál Bertone řekl při návštěvě Chile, že existuje vazba mezi homosexualitou a pedofilií. Potvrzuje to řada odborných studií, např. zpráva *John Jay College*. Naprostá většina kněžských zneužití se týká nezletilých mužů.

Vatikánský mluvčí O. Lombardi v reakci na nejasnosti, jež vyjádření kardinála Bertoneho vzbudila, k tomu poznamenal: „Církevní představitelé si nenárokují kompetenci pronášet obecná tvrzení z oblasti psychologie či medicíny a odkazují v tomto směru přirozeně na studium a výzkum znalců v daném oboru. Pokud jde o kompetenci církevních představitelů v oblasti příčin případů zneužití nezletilých některými kněžími, jak byly řešeny Kongregací pro nauku víry, je zřejmým faktem statistický údaj, který podal v rozhovoru pro deník *Avvenire* Mons. Scicluna, který mluvil o 10 % případů sexuálního zneužití dětí a o 90 % případů zneužití dospívajících, z nichž v 60 % šlo o zneužití jedinců téhož pohlaví, ve 30 % o zneužití děvčat, 10 % se týkalo obou pohlaví. Těmito údaji se, samozřejmě, míní problematika zneužití, kterého se dopustili kněží a nikoli populace všeobecně.“

Kathnet, RaVat

Papežská nadace u Benedikta XVI.

Benedikt XVI. přijal 16. 4. na audienci členy Papežské nadace (*Papal foundation*). Předseda nadace biskup Michael J. Bransfield předal papeži šest milionů dvě stě tisíc dolarů jako dar k narozeninám. Suma bude použita na podporu 97 nadací a na stipendia pro kněze, řeholníky a laiky, kteří studují na Papežských univerzitách či institutech.

RaVat

BOŽÍ DOPUŠTĚNÍ

Katyňské letecké neštěstí jako oběť smíření

Sobota 10. dubna měla být ve Vatikánu polským dnem. Do Říma přijela pouť *Solidarity*, k níž se připojilo několik tisíc lidí, aby tak uctili třicet let tohoto odboru. Přesné výročí připadá až na srpen, ale za den římských oslav bylo zvoleno páté výročí smrti Jana Pavla II. podle liturgického kalendáře, tedy sobota velikonocního oktávu nebo, chceme-li, vigilie neděle Božího milosrdenství. Do Vatikánu přijeli současní členové *Solidarity*, která dnes působí jako běžný odborový svaz, stejně jako bývalí činovníci, zakladatelé *Solidarity* před třiceti lety, kdy víc než odborovým svazem byla celonárodním protikomunistickým hnutím. Seznam veteránů ale nebyl úplný. Někteří se na pozvání prezidenta Kaczyňského vydali téhož dne na jinou výroční akci, totiž do Katyně, připomenout 70. výročí hromadné vraždy. Byla mezi nimi také Anna Walentynowicz, pravý nestor *Solidarity*. Právě ona naverbovala do opozice Lecha Walensu a dodávala mu odvahy, když v prvních nesnadných okamžicích uvažoval o rezignaci.

Nevím, nakolik si český čtenář dokáže představit, čím je pro Poláky Katyně. To není jen místo, kde Stalin popravil 22 tisíc polských důstojníků či přesněji řečeno polskou inteligenci, neboť šlo o důstojníky z válečné mobilizace: právníci, lékaři, učitelé apod. Katyně byla jednou z těch pravd, o níž se každý dozvídal doma, od rodičů, a ne ve škole, jakkoliv učitelé nikdy Katyň nepopírali. Jen se o tom zkrátka neučilo. Když jsem se na ni kdysi nerozvážně zeptal při vyučování, učitel s klidem odpověděl, abych si o tom popovídával s rodiči. Nic víc. Katyně tedy pro nás byla heslem, symbolem sovětského pronásledování, temným místem historie a mapy světa, kdesi v Rusku.

V sobotu 10. dubna jsem o desáté hodině zaskočil na chvíli do Rádia pro nahrávací přístroj a vydal jsem se do Vatikánské baziliky točit rozhovory s notáblly, nestory a kardinálem Grocholewským, který měl v jedenáct sloužit mši sva-

Foto: AP Images, Czarek Sokolowski

tu pro poutníky. V Rádiu jsem narazil na pobledlého šéfa: „Masakr, spadlo prezidentské letadlo se spoustou lidí. Před půlhodinou.“ Jdu do baziliky. Ve frontě u vchodu čeká dav Poláků. Zvedají telefony a čtou sms z Polska. Hrůza. V Katyňi? A právě dnes, v den smrti Jana Pavla II.? Boží dopuštění!

To, co jsem viděl před vchodem do Svatopetrské baziliky, se dělo a do jisté míry stále děje v celém Polsku. Otřesení. Nejen smutek ze ztráty vzácných, nebo přinejmenším dobře známých lidí, které jsme denně vídali v televizi. Nejen soucit s téměř stem rodin, které přišly o nejbližší. Ale otřesení. Až příliš mnoho symboliky najednou, pocit, že za tím vším je jakýsi podivný prst Boží, *Rex tremendae maiestatis*. Jako z Apokalypsy nebo ze Starého zákona. Ničemu nepomáhá, když někteří málo dozralí kněží vysvětlují, že Boží dopuštění je v rozporu s duchem evangelia. Každý ví své. Ihned a chvěje se. Co to všechno znamená? Někteří mluví o napomenutí, aby se nestalo nic horšího. Že Polsko má být jiné. Že politika je příliš podlá a rozhádaná. Velmi často se v komentářích mluví také o oběti. Za Katyň, aby nebyla zapomenuta. Vskutku, je pravda, že v sou-

vislosti s katastrofou mnoho lidí na světě poprvé uslyšelo o Stalinově zločinu. Některé televize vysílají *Katyň*, film Andrzeje Wajdy, který právě tam ztratil otce. Tak tedy oběť za historickou pravdu. Ale to není všechno.

Už několik dní se mluví o sblížení Ruska a Polska, v dějinách obou národů bezprecedentním. Kdyby se to opravdu stalo, kdyby to byl začátek nových vztahů, stalo by se katyňské letecké neštěstí obětí smíření. To už je ale jiná logika. Téměř evangelijní.

Krzysztof Bronk

Krzysztof Bronk pracuje jako redaktor polské redakce Radia Vaticana.

Kdyby to byl začátek nových vztahů, stalo by se katyňské letecké neštěstí obětí smíření. To už je ale jiná logika. Téměř evangelijní.

KAREL MARX (II.): VYTĚSNĚNÍ ČLOVĚKA Z BOŽÍ PŘÍTOMNOSTI

Seriál Architekti kultury smrti (10)

Karel Marx se snažil obnovit důstojnost člověka tím, že odstranil Boha a náboženství. Přímým důsledkem jeho učení však byla krvavá lázeň totalitních režimů 20. století.

„Až přijde náš čas, nebudeme dále zastírat náš terorismus,“ napsal Karel Marx v *Neue Rheinische Zeitung*, novinách, jež redigoval. Nesčetné miliony lidí, kteří nebyli komunistickou revolucí zbaveni okovů, ale životů, mu v této věci mohou dát za pravdu. Je otázkou, co způsobilo, že tolik líbivá nauka (alespoň pro Marxovy následovníky) přinesla tak trpké výsledky, byla-li uváděna do praxe. Jak mohly tolik lidí inspirovat myšlenky, které celou svou vnitřní dynamikou směřují k násilí a krveprolití, a to nikoli skrytě, ale zcela otevřeně? Čím se Karel Marx tak odlišil od jiných myslitelů své doby, že dovedl zatemnit zrak rozsáhlých mas?

Náhražka náboženství

Odpovědí na tyto otázky může být, že Marx nabídl svůj program jako náhražku náboženství. Již jako mladý byl fascinován bájeslovným Prométheem. Stejně jako on toužil projevit svou lásku k lidem tím, že člověka vysvobodí z nadvlády. „Raději bych jako Prométheus trpěl přikován ke skále, než být poslušným služebníkem bohů,“ poznamenal si mladý Marx.

Ateismus považoval za základ svého humanismu. „Ateismus je negací Boha a tímto popřením Boha má potvrdit existenci člověka.“ Naopak náboženství je pro Marxe žábou na prameni pokroku lidstva. Teprve člověk zbavený přeludu Boha může být podle Marxe svým páнем. A stejně jako člověka odcizuje náboženství, je člověk odcizen sobě samému i na pracovišti. Výrobky a peníze jsou odcizenou formou něčeho, co je nedílnou součástí člověka. „Stejně jako v náboženství je člověk ovládán výplody svého mozku, je v kapitalistické výrobě ovládán výrobky svých rukou... peníze jsou

odcizenou podstatou práce a života člověka a odcizená podstata jej ovládá tím, že ji uctívá.“

Otevřené hlásání násilí

Marx vlastně nepřinesl žádné nové myšlenky. Materialismus si vypůjčil od řeckých atomistů, na něž zaměřil svou dizertaci. Koncept odcizení, dialektickou metodu i objev dějinnosti si vypůjčil u Hegela a humanismus bez náboženství od Feuerbacha, kterého označoval za nového Luthera za jeho tezi, že člověk dosáhne své velikosti jen tehdy, pokud svrhne Boha z trůnu. Jak je dnes již jasně vidět, tato myšlenka stará jako lidstvo samo dostala příležitost vydat svůj krvavý počet. Marx tvrdil, že nic jiného než celková revoluce nemůže člověka osvobodit z útlatku a navrátit mu celistvost. Revoluce bude dovršena až dosažením beztrždní společnosti. Sám se považoval za prométheovského osvoboditele a s děsivou otevřeností v *Manifestu komunistické strany* spolu s Engelsem napsal:

„Komunisté pokládají za nedůstojné, aby tajili své názory a úmysly. Prohlašují otevřeně, že jejich cílů lze dosáhnout jen násilným svržením celého dosavadního společenského řádu. Necht se panující třídy třesou před komunistickou revolucí! Proletáři v ní nemají co ztratit, leda své okovy. Dobýt mohou celý svět. Proletáři všech zemí, spojte se!“

Živná půda utopického socialismu

Ve starém Římě byli proletáři, *proles*, nejnižší vrstvou, jež společnosti přispívala jen tím, že měla děti. Slovo se začalo opět používat od začátku devatenáctého století; bezzemci hojně odcházeli při vidině samostatnosti a dobrého výdělku

do měst a nechávali se za bídných podmínek najímat k práci ve vznikajícím průmyslu. Zcela scházející zákonodárství a sociální pojištění, neomezená délka pracovní doby a dětská práce vehnaly organizující se dělníky k líbivým vizím utopických socialistů, kteří zneužili situace a přivlastnili si vedení oprávněného boje dělníků za zlepšení životních podmínek.

Podle Marxe vládnoucí třída využívá toho, že dělníci nevlastní žádné výrobní prostředky a jsou zcela závislí na jejich vlastnících, kapitalistech; ti nutí proletáře pracovat za nevýhodných podmínek a vzniklou nadhodnotu si přivlastňují. Cílem proletářské revoluce je výrobní prostředky vyvlastnit, učinit je majetkem celé společnosti a tím vykořisťování i třídy definitivně zrušit.

Člověk jen trpný produkt třídy

Marx nabízel náhražku za křesťanství a sám sebe za náhradního mesiáše. Proto lze v Marxově učení nalézt řadu paralel i znetvoření křesťanské nauky. Je rovněž patrné, že byl ovlivněn talmudskou tradicí, ačkoliv již jeho otec z kariérních důvodů konvertoval k protestantismu.

Křesťanství hovoří o *prvotním hříchu* jako těžké urážce Boha, která má hrozné dopady na osobní integritu Adamových potomků. Člověk se dále, stejně jako Kain, staví proti Bohu i svému bližnímu *osobním hříchem*. Z padlé přirozenosti člověka a náklonnosti k přestupování přirozeného zákona vyplývá nutnost *vykoupení*, jehož cenou je utrpení. Spasení člověk je určen k trvalému společenství s Bohem. S pokroucenými pojmy hříchu a vykoupení pracuje i Marx. Jelikož pro Marxe Bůh neexistoval, prvotní hřích nemůže být proviněním proti němu. Namísto vykoupení z moci hříchu nabízí Marx

osvobození proletariátu z útlatku a vykořisťování vládnoucí třídou. Marx neviděl jednotlivce, ale *třídy*, zbavil člověka náklonnosti k hříchu i jakýchkoli důvodů pro vinu. A protože člověk je jen trpným produktem své třídy, je vyloučena osobní spása; jen násilná revoluce může očistit lidstvo od kapitalistické třídy vykořisťovatelů. A konečně nebeské království přemístil Marx na zemi. Kázal nové, lákavé náboženství bez osobního hříchu, viny, potřeby pokání a utrpení i bez Božského Spasitele. Historie nahradila Prozřetelnost i samotného Boha a stala se svým vlastním cílem. Marx slibuje spravedlnost, radost, rovnost, společenství a utopický ráj. Ale chybějící prvek lásky ukazuje na prázdnotu a neužitečnost Marxova pseudonáboženského systému.

Marxův člověk není svobodný; je podmíněn sociálními vazbami a zájmy. Jedinec je pouze personifikací třídy. Jelikož člověk vlastně není osobou, ale jen součástí kolektivu, nemůže hřešit ani cítit vinu. „Dějiny všech dosavadních společností jsou dějinami třídních bojů. — Svobodný a otrok, patricij a plebejec, baron a nevolník, cechovní mistr a tovaryš, vedli nepřetržitý boj, tu skrytý, tu otevřený, boj, který pokaždé skončil revolučním přetvořením celé společnosti nebo společným zánikem bojujících tříd,“ hřímá Marx s Engelsem v *Manifestu*.

Přežívání bez života

Zahrnutím člověka do *třídy* udělal Marx totéž co Hitler, který jej zahrnul do rasy. Marxismus a nacismus vedly k podobným důsledkům, jež v jednom případě reprezentuje Osvětim a v druhém souostroví Gulag. Oba režimy nabídlý holé *přežívání bez života* a byly, jak ukázala historie, přesným receptem na smrt.

Co se týče osobního Marxova života, projevovala se v něm velká rozervanost. Ze šesti dětí, které měl s Jenny, přežil čtyři; děti často trpěly nedostatkem potravy a rozhodně nedostatkem otcovské lásky. I proto obě dcery, které otce přežily, nakonec spáchaly sebevraždu. Více než o řešení sociální otázky se Marx zajímal o publikaci svých děl a rád se nechal opájet slávou. Svou ženu sice miloval, ale zároveň zplodil dítě se služkou a jediné, co ho zajímalo, bylo zamést aféru pod kobe-

Marxův pomník v Chemnitz (dříve Karl-Marx-Stadt). Foto: Wikipedia

Marxův ateistický humanismus nemůže být životaschopný, protože popírá spirituální dimenzi člověka, bez níž člověk nemůže být celistvý. Tím, že popírá Boha, předkládá člověku časná dobra, která však nemohou nahradit věčné dobro, patření na Boha, po němž v hloubi duše touží každý člověk.

rec, aby neutrpěla jeho prestiž. Považoval se za příslušníka a mluvčího dělnické třídy, dělníky ale zároveň pohrdal a štilil se jich. Ačkoli sám židovského původu, byl rasistou a antisemitou. Pruského socialistu Ferdinanda Lasalla otevřeně označil za „židovského negra“.

Popření Boha

Marx s Engelsem stvořili dílo plné zjevných omylů. Jedinou myšlenkou, která odpovídala realitě, byla neuvěřitelná nespravedlnost, kdy majitelé továren za mrzký plat zneužívali postavení děl-

níků. Pro tento bolestný problém však neměli a ani nemohli mít řešení. Nepochopili totiž historii, podstatu člověka ani společenské jevy. Náboženství posuzovali zpravidla podle jeho diskutabilních projevů v tehdejší německé společnosti. Proto Marx označil náboženství za opium lidstva. Ale ani vnějšková praxe jejich současníků je neopravňovala k odsouzení náboženství a odmítnutí Boha jdoucí až do nenávisti. Povrchně se zabývali nacionalismem, ekonomikami, organizací práce. Svět jejich učení koupil – a zaplatil za něj krví.

Ateistický humanismus, který nabízí Karel Marx, nemůže být životaschopný, protože popírá spirituální dimenzi člověka, bez níž člověk nemůže být celistvý. Tím, že popírá Boha, předkládá člověku časná dobra, která však nemohou nahradit věčné dobro, patření na Boha, po němž v hloubi duše touží každý člověk. Pravá kultura života se neobejde bez spravedlnosti prodchnuté láskou; není možné ji budovat bez milujícího a spravedlivého Boha.

Josef Mudra

(mezititulky redakce)

Seriál vzniká podle knihy

Donald De Marco – Benjamin Wiker:
The Architects of the Culture of Death.

Ignatius Press, San Francisco 2004,
ISBN 1-58617-016-3, 410 stran.

BÍLÝ MUČEDNÍK

Imaginární interviu s P. Antonínem Zgarbíkem SJ

V uplynulých dnech jsme si připomněli 60. výročí Akce K, nezákonné násilné likvidace klášterů a katolických řeholních řádů v komunistickém Československu. Obětí komunistického pronásledování se stal i P. Antonín Zgarbík SJ, český katolický kněz a jezuita, viceprovinciál české provincie Tovaryšstva Ježíšova. Na jeho život a věrnou službu Pánu zavzpomínal ve fiktivním rozhovoru jeho spolubratr P. Josef Koláček SJ, dlouholetý vedoucí české sekce Vatikánského rozhlasu.

„Jsem tu na Velehradě už 40 let hrobníkem, ale ještě se mi nestalo, abych zahazoval vykopaný hrob bez nebožtíka,“ říkal nám zkormoucený sedmdesátník opíraje se o lopatu zasunutou do hromady zmrzlé hlíny. Takhle, carissime pater, pošlapali komunisté vaše poslední přání z věznice ve Valdčích být pochován na Velehradě mezi spolubratry jezuitů.

To bylo postludium jejich zarputilé nenávislosti vůči jezuitovi, a k tomu ještě tajemnému provinciálovi. Byla živena jejich záští k Bohu, ke Kristu a k Církvi. I po smrti jsem pro ně byl hrozivým nebezpečím, jako by cítili obvinění mlčenlivé většiny národa, že jsou moji vrahové. Nikdo to nahlas nevyslovil, ale zíralo to z pohledů, které jim vpalovaly Kainovo znamení. Už domluvený a povolený pohřeb z velehradské baziliky zhatili tím, že nevydali mé tělo. Dobře věděli, jak bleskově se po celé republice rozšířila zpráva o mé smrti ve vězení. Měli dost špiclů a informátorů, kteří jim hlásili, kolik věřících, pro ně nepřátel komunismu, se chystá na můj pohřeb a jaká to bude manifestace proti režimu. A tak jste na vratech baziliky našli oznámení: „Pohřeb se dnes nekoná!“

Uprostřed zasněženého hřbitova, nad vykopaným hrobem, nás stálo asi 25 jezuitů, kteří jsme ranním autobusem přijeli z Brna doprovodit vás na poslední cestě. Cítili jsme v zádech pohledy špiclů, jejich fotoaparátů i dalekohledů, ale věděli jsme, že už je to poslední zvůle, kterou si mohou vůči vám dovolit. Překvapila vás jejich zloba až za hrob?

Míval jsem podivnou jistotu, že se sem vrátím. Je to můj rodný kraj. Pán mě od-

P. Antonín Zgarbík SJ. Foto: www.ivvs.cz

tud povolal, abych ho následoval. Kousek přes kopec jsou uprostřed chřibských lesů skryty Jankovice, kde jsem se narodil a chodil do školy, ale i vyváděl pořádné klukoviny. Tam jsem okoušel, jak hořce chutná skýva sirotka, když tatínek za války padl na frontě. Já věděl, že se sem vrátím, že se tu setkám s už dávno zemřelou matkou i staršími sestrami, že můj hrob zúrodní tuhle požehnanou zem jako hrob pana faráře Cyrila Bati, který naší osiřelé rodině pomáhal, jak jen mohl, a nakonec rozhodl, že navzdory úděsné chudobě půjdu studovat do jezuitského gymnázia na Velehradě. I když mě před několika měsíci odváželi z Popic od sestry znovu do valdické věznice a lidsky to vypadalo bezvýchodné, já věděl, že se tam vrátím.

A proč jste musel zpět do vězení? To jim nestačilo pět odkroucených let, vaše ohrožené zdraví? Byl v tom plán na vaši likvidaci?

Už při prvních výsleších – a ty trvaly tak od sedmi do deseti hodin; v noci se estébáci střídali – mi ten zlý – byli totiž dva: jeden uhlažený, poměrně inteligentní, druhý měl na starosti řvaní, urážky, údery do stolu, ale i údery do hlavy a pod žebra – řval do tváře: „Jestli se nepřiznáš, vyjdeš odtud nohama napřed.“ V jejich estébáckém žargonu to znamenalo mrtvý na no sítkách. Pak při udělení trestu, většinou samotky, se to až monotónně opakovalo.

Ale samotka je jedním z nejtěžších kázeňských opatření ve věznici. Co jste jim tak často prováděl?

Při výsleších – a bylo jich habaděj – ze mě nedostali ani nevymlátili informace, jež by jiným uškodily. Proto jsem byl zařazen mezi „úhlavní nepřátele socialismu“, a ti měli právo jen na mimořádná kázeňská opatření, šikanu od dozorců, ale i od kápů na pracovišti, zlomyslně vymyšlené malé i velké tresty a ovšem samotky – tedy týdenní pobyt v betonové kobce, kde se vězeň ani nemohl narovnat, s jednou dekou a odstupňovaným jídlem, to znamená hladem, krutým hladem, sžíravým hladem. K tomu chlad, mráz pronikající až do morku kostí, a tma žaláře, bez jediné štěrbiny světla. Měl jsem už za sebou nacistický koncentrák v Terezíně, ale odtud jsem se vrátil jen strašně vyhublý, brzo jsem se dostal do kondice – a při zatýkání v Brně během bartolomějské noci z 13. na 14. dubna 1950 jsem byl zdravý jako ryba.

Kvůli silným záchvatům astmatu konečně komunisté vyhověli žádostem vaší sestry Boženy a přerušili vám výkon trestu. Kdy jste vlastně dostal astma?

V říjnu 1960 bylo velmi sychravo. Na vězeňských celách jsme se klepali zimou. V chatrném vězeňském mundúru, špinavém a propoceném, jsme byli všichni snadnou kořistí chřipkové epidemie. Když jsem ji dostal já, došla ve věznici zásoba léků, a tak my zbývající nebyli nijak léčeni. Leckteří se z ní po týdnu dostali, u mne se však vyvinul těžký zápal plic. Léčení bylo opět spíše symbolické, a tak po nějakém týdnu jsem dostal první astmatické záchvaty, při nichž jsem se téměř dusil.

Když mě sestra Božena mohla poprvé navštívit v žaláři, zhrozila se nade mnou. Téměř jsem nemohl mluvit a popadal jsem dech. Při podávání ruky mi zkoušela tep a bylo jí jasné, že mám horečku. Zhrozila se, že mě s takovou těžkou nemocí nechají chodit a pracovat. Po návratu domů psala žádosti na všechny strany, pak i osobně zajela do Ostravy na krajský soud, do Prahy na ministerstvo spravedlnosti, a podala žádost o mé propuštění i prezidentu republiky. Nikdy nedostala odpověď. Až mé neustávající záchvaty přiměly vedení věznice přeložit mě z těžkého žaláře na Mírov, kde vládl mírnější vězeňský režim. Avšak ani tam se mé astma nelepšilo. Obavy, že bych jim zemřel ve vězení, že by ze mě udělali mučedníka, je asi přiměly k tomu, že mi udělili přerušování trestu, a já se mohl odebrat k sestře Boženě do Popic, na Jižní Moravě. Její manžel tam byl předsedou JZD, a to snad také sehrálo roli při jejich rozhodování.

Jak to, že vás, carissime pater, tak brzo odvěkli zpátky do žaláře?

Díky klidu domácnosti sestry Boženy, její neuvěřitelné péči a také lékům, které sehnala z Rakouska, se můj zdravotní stav zlepšil. Měl jsem stále záchvaty astmatu, ale byly stále řidší a mohl jsem docela dobře dýchat i chodit do polí – i tam jsem byl sledován špicly. Z věznice neustále chodily dotazy na okresního lékaře v Hustopečích, jak jsem na tom zdravotně. Cítil se pod dohledem StB a ohrožen, a snad proto na dotaz v listopadu napsal diagnózu: Nemoc je nevléčitelná, ale ne

smrtná. To rozhodlo. Do týdne mě odvěkli zpět do věznice. Přejít z domácího vyhřátého prostředí do studených cel věnice na Mírově pak dokonal jejich likvidační práci.

Po mé smrti poslala setra Božena tomu lékaři mé parte s ručně připsanou jeho diagnózou: Nemoc je nevléčitelná, ale ne smrtná! Za rámeček si ji asi nedal. Stačil měsíc a půl, po stoupajících astmatických záchvatech jsem se pak 22. ledna 1965 udusil.

Váš prorocký výrok na studentských exerciciích v srpnu 1946 – já byl tehdy sextán – rozhodl mé řeholní povolání. V kapli exercičního domu na Stojanově zazněla vaše slova: „Moji drazí, brzo na-

Dobrý jezuita hledá a snaží se dokonale plnit Boží vůli. Nezapomíná na Velkého Režiséra, kterému se nevymknou z ruky ani ty nejzapeklitější situace. Prostě je řídí mocí své lásky a milosrdenství ke konečnému cíli, a tím je Boží sláva.

Kaple sv. Antonína v Jankovicích, kterou nechal postavit otec P. Zgarbika. Foto: Milan Zámečník, Slováký deník

dejde doba, kdy Církev bude krutě pronásledována, ale vždy se najdou blázní pro Krista, kteří ho navzdory všemu budou následovat.“ V té chvíli jsem se rozhodl: „Já budu tím bláznem!“ – Odkud takové jasné poznání a vnitřní klid tváří v tvář dramatické budoucnosti? To vše je ovocem poslušnosti, i když se vám to nezdá. Dobrý jezuita už od prvních exercicií hledá a snaží se dokonale plnit Boží vůli. Nezapomíná na Velkého Režiséra, kterému se nevymknou z ruky ani ty nejzapeklitější situace. Prostě je řídí mocí své lásky a milosrdenství ke konečnému cíli, a tím je Boží sláva. Já ji zakoušel během dramatických zvratů svého řeholního života. Po noviciátu na Velehradě jsem byl poslán na studium filozofie do Lublinu v Polsku, pak zpátky na Velehrad, abych dělal studentům prefekta. Na teologii jsem byl poslán do Maastrichtu v Holandsku, ale po roce, když už byla světová válka na spadnutí, nás provinciál povolal zpět. Zbývající tři roky teologie jsem absolvoval na Hostýně. Dne 5. července 1940 byla brněnská katedrála svědkem mého kněžského svěcení. Do slavné primice v rodných Jankovicích zaléhaly hrůzy 2. světové války, hrozba koncentráků, výslechů na Gestapu, hrůzy Heidrichiády se stovkami poprav a dalších „slasti“ nacistických okupantů. V ústraní mariánské svatyně na Svatém Hostýně, kde jsem pomáhal novicmistrovovi ve formaci mladých řeholníků, dokud je neodvedli na práci do Reichu, byl poměrně klid. V roce 1944, kdy už visela ve vzduchu porážka hitlerovského Německa, jsem byl jmenován superiorem u sv. Ignáce v Praze. Navzdory tomu jsem byl spolu s našimi studenty teologie zatčen a odsouzen do koncentráku v Terezíně. Jedenáct měsíců stačilo, že jsem se už díval smrti do očí, než Boží prozřetelnost mě potřebovala ještě pro další díla. Opět jsem byl poslán na Velehrad, kde jsem v letech 1947 až 1948 dělal jak rektora koleje, tak novicmistra.

A právě tam jsem se s vámi, carissime pater, setkal po druhé. Na počátku července jsem u vás dělal „examen“ pro přijetí do Tovaryšstva Ježíšova. Ostatní tři examinátoři se zaměřovali více na apoštolské možnosti a cíle. Vy jste mě spíše odrazo-

Valdická kartouza. Foto: Wikipedia, Petr Kadlec

val. Vrylo se mi do paměti vaše varování: „Uvědomte si, že komunisté budou Církev pronásledovat“ – bylo to ani ne půl roku po komunistickém státním převratu – „a jezuité budou první na odstřel!“ Jako při stolním tenisu jsem vám tenhle míček bravurně vrátil: „S tím počítám.“ Tehdy vám přes rty přeletěl lehký úsměv. Viděl jste už tehdy, co mě čeká?

Neviděl, jen tušil. A ten lehký úsměv? Ten vyvolala vzpomínka na můj noviciát. Po několika konferencích P. magistra o jezuitských mučednících v Japonsku a zvláště o té misijní výpravě 30 noviců a scholasticů pod vedením P. Azeveda, kteří byli 15. 7. 1570 u Kanárských ostrovů francouzskými hugenoty korzáry přepadeni, umučeni a naházeni do moře. To jsem v těch dnech byl tak nadšen, že jsem div nenastavoval hrud' mečům a kopím pomyslných katů. Pak jsem dostal pořádnou chřipku a upadl do takové neútěchy, že jsem div neodešel z noviciátu. Tahle vzpomínka rámovala vaše slova: s tím počítám. – I když jsem měl za sebou jedenáct krutých měsíců v koncentráku v tereziánské pevnosti, kojil jsem se nadějí, že naši lidé nejsou schopni takových krutostí a nelidskostí. Už v Želivě, kde proměnili premonstrátský klášter na koncentrák pro představené se zvláště tuhým režimem, jsem vidal i zakoušel

Právě tehdy se naplňovalo to, oč jsme prosili Pána v exerciciích: abychom byli chudí s Kristem chudým, tupeni s Kristem potupeným, abychom byli považováni za pošetilce a blázny pro Krista, protože on byl jako první za takového považován.

na sobě, že naši lidé – tedy Češi – jsou schopni stejných krutostí jako Němci, ne-li horších. Po zrušení lágru v Želivi v roce 1956 nás přesunuli do Králík. Komunisté vytvořili z mariánského poutního místa koncentrák pro řeholníky, kteří museli pracovat jako dřevorubci, dělníci v kamenolomech, orat na polích a s primitivními nástroji, motykami, vidlemi, lopatami, krumpáči, obdělávat půdu zanedbaného statku. Do tohoto mozolnatého, mnohým potem a námahou zalévaného farmářského poklidu vpadla zrada.

Máte na myslí Vančuru?

Trnu nad tím, když se mi vynořuje úzkost, jak si to ten nešťastník odpoví před

Pánem, jak strašně ho bude tížit, že zradil důvěru a byl ochoten pro hrst výhod od komunistického režimu uvrhnout do vězení desítky spolubratří, ponořit je do takového moře utrpení, strádání a ponížování.

My v Brně jsme se o tom dovídali jen útržkovitě až po ostravském soudu, který vám vyměřil šestnáct let žaláře.

Z mlh a dusné atmosféry podzimu 1960 se vynořovaly obrysy těch škod, které Vančura napáchal. On sám byl vězněn v nejtvrdějším komunistickém žaláři v tereziánské pevnosti Leopoldov na Slovensku, kde byli vězněni biskupové, provinciálové, opati, profesori teologie a vůbec „špičky“ katolické církve. Jako tvrdě vybojované řeholní povolání proti vůli rodičů ateistů a komunistů Vančuru mnozí obdivovali. Svou inteligencí, hovorností a hereckým nadáním dokázal pozvedat náladu leckterým smutným či malomyslným spoluvězňům. Asi po roce mu ohlásili, že bude propuštěn na svobodu. Jak český jezuitský provinciál P. Šilhan, tak slovenský P. Srna toho chtěli využít, aby přinesl jejich směrnic a pověření jezuitům „v terénu“. Provedl všechno podle jejich pokynů, ale také to udal StB a krátce nato byli všichni zatčeni a odsouzeni v loutkovém procesu v Ostravě. Nepadaly sice tresty jako v padesátých letech, kdy provinciál P. Šilhan dostal 25 let těžkého žaláře a ostatní jen o něco méně. Sazby, rozhodnuté předem komunistickou stranou, byly od 16 do 8 let žaláře za velezradu – tak ve své zločinné hantýrce kvalifikovali snahu žít řeholním životem i v rozptýlení.

Po těch dvou osobních setkáních mi Pán nedal se s vámi setkat, ba ani při poslední cestě ke hrobu. Když jsem přišel do noviciátu na Velehradě, vy jste už byl rektorem v Brně. Když nás všechny zatklí a odvěkli do koncentráku v Bohosudově, vás přísně hlídali v Želivě a pak v Králíkách; když jsem už pracoval v Brně jako pomocný dělník, vy jste putoval z věznice do věznice: Ostrava, Valdice, Mírov. A nakonec ani na velehradském hřbitově jsme se nemohli setkat. Marně jsem v tom hledal nějaký záměr.

A přesto je v tom božská ruka Velkého Režiséra dějin a lidských osudů. Tím

více jsme se setkávali v Kristu, ve vzájemných modlitbách a při každé mši svatě. Nebeskou poštou jsme měli necensurovaný styk v každé bolesti, diskriminaci a ponižování. Právě tehdy se naplňovalo to, oč jsme prosili Pána v exerciciích: abychom byli chudí s Kristem chudým, tupeni s Kristem potupeným, abychom byli považováni za pošetilce a blázny pro Krista, protože on byl jako první za takového považován. Ještě bych trochu aktualizoval: aby nám bylo spíláno do velezrádců, válečných štváčů, špiónů Vatikánu, zaprodanců amerického imperialismu atd.

A pak se nesmí zapomenout na vnuknutí Ducha Svatého, které přijali a rozšířili naši kněží v komunistických věznicích v padesátých letech: V devět hodin večer se modlit jeden za druhého, věznění za ty venku a naopak, a kněží pak posílali všem pozhnání. Když P. Feřt z české sekce a P. Polčín ze slovenské sekce Vatikánského rozhlasu dostali o tom zprávu, přednesli ten návrh vedení rozhlasu. Idea byla okamžitě přijata a provedena. Bylo pro nás ve věznicích, ale i pro propuštěné na svobodu náramně útěšné, když tuhle praxi převzal i Vatikánský rozhlas. Začínal pak ve 20.45 hodin růžencem a ve 21 hodin kněz uděloval se všemi uvězněnými a umlčenými spolubratry na všech vlnách rozhlasu pozhnání.

Te Deum zpívané několikatisícovým zastupem při vašem pohřbu v Jankovicích bylo pro nás znamením časů, poselstvím, že Pán začal oslavovat svého věrného služebníka.

Malicherná až směšná snaha církevních tajemníků oklestit můj pohřeb na prosté uložení do hrobu se stala bumeran- gem. Původně byl můj pohřeb stanoven a řádně povolen na 26. ledna 1965 na Velehradě. Pak se lekli ohlasu té zprávy a množství lidí, kteří se na můj pohřeb rozjeli. Pohřební služba nesměla vydat rakev a rekviem muselo být odvoláno. Až 29. ledna brzo ráno se moji příbuzní díky dobrým železničářům dověděli, že moje rakev je ve vagónu ve Starém Městě a bude autem dovezena do Jankovic a že komunisté vydali příkaz, že pohřeb se musí konat 29. ledna

1965 v 10.30 hodin. Byl povolen pouze jeden kněz, bez pluviálu, jen se štólou, bez ministratů, bez svěcené vody, kadidla a svíček, bez kapely, bez zpěvu žalmů, bez kříže v čele průvodu. Za několik hodin se zpráva rozléta po okolních vesnicích a městech, a kdo jen mohl, tak došel nebo dojel. Ač byl pátek, pracovní den, shromáždilo se přes tisíc mužů, nepočítaje ženy a děti. Sotva se hnul průvod od kostela ke hřbitovu, celý zastup spontánně – nikým to nebylo organizováno a domlouváno – zanotoval „Bože chválíme Tebe“ a během čtyř slok zpěv sílil a sílil, že to bylo slyšet – jak dosvědčovali místní – až na Velehrad. Smutek, strach, malomyslnost, beznaděj zmizely, povstávala plnokrevná hrdost, vědomí, že jsou svědkem na pohřbu mučedníka, bílého mučedníka, který se narodil v jejich vesnici, v této zemi, na Moravě. Už jsem jim nemohl žehnat jako při primici, ale za to jsem v nich každým krokem, kdy se má rakev blížila ke hrobu, zažíhal opojnou jistotu, kterou jsem do-

Smutek, strach, malomyslnost, beznaděj zmizely, povstávala plnokrevná hrdost, vědomí, že jsou svědkem na pohřbu mučedníka, bílého mučedníka, který se narodil v jejich vesnici, v této zemi, na Moravě.

Foto: nysj.org

svědčoval svým životem i smrtí. Zvěstoval jsem jim: „Co oko nevidělo, co ucho neslyšelo a nač člověk nikdy nepomyslel, to Bůh připravil těm, kteří ho milují (1 Kor 2, 9).“

A.M.D.G.

P. Josef Koláček SJ

11. 2. 2010 Panny Marie Lurdské

Poznámky

Bílý mučedník (*ex aerumnis carceris*) – kdo umírá následkem strádání a krutosti ve vězení.

Antonín Zgarbík se narodil 27. srpna 1913 v Jankovicích, zemřel na následky komunistického věznění 22. ledna 1965 ve Valdicích. Studoval na gymnáziu na Velehradě a v roce 1930 vstoupil do noviciátu jezuitského řádu. Vystudoval filosofii (v Lublinu) a teologii (v Maastrichtu), v roce 1940 byl vysvěcen na kněze. Stal se pomocníkem novicmistra a v roce 1944 superiorem u sv. Ignáce v Praze. Téhož roku byl zatčen nacisty a uvězněn v Terezíně. Po osvobození krátce pobýval v Praze a později se přesunul na Velehrad, kde byl magistrem kolejů při Biskupském gymnáziu v Brně.

Provinciál jezuitů P. František Šilhan jej v roce 1950 těsně před svým zatčením jmenoval viceprovinciálem. V rámci *Akce K* byl Zgarbík internován v koncentračním klášteře v Želivě, určeném pro prominentní a obzvláště nebezpečné členy řádů. V roce 1956 byl tento klášter zrušen a Zgarbík byl převezen do Králík. Zde byl v říjnu 1959 zatčen. V březnu 1960 byl ve vykonstruovaném procesu s členy jezuitského řádu odsouzen k šestnácti letům těžkého žaláře.

Byl vězněn v Mírově a Valdicích. Ve vězení onemocněl zápallem plic, v důsledku odeprání nezbytné lékařské péče trpěl doživotními následky (dušnost a těžké astma). Poté mu byl na rok přerušena trest (po opakovaných urgencích sestry na nejvyšších místech), nicméně následky onemocnění už nebylo možno vyléčit. Po roce byl opět poslán do vězení, kde mu byly odírány léky a lékařská péče. Zde zemřel v důsledku astmatického záchvatu a neposkytnutí lékařské péče a první pomoci.

BŮH VE SVÁTOSTECH

Dospělý křesťan a vojín Kristův

Svátost biřmování pokřtěné dokonaleji spojuje s Církví a obdařuje je zvláštní silou Ducha Svatého. Proto jsou ještě více povinni šířit a bránit víru slovem i skutkem jako opravdoví Kristovi svědkové.

Dar Ducha Svatého je vlastní účinek svátosti biřmování. Je to týž dar, který Kristus slíbil apoštolům, dříve než odešel z tohoto světa a který jim dal v den Letnic. A účinky tohoto daru Ducha Svatého v duších apoštolů se jeví ihned: v síle daru Ducha Svatého jdou nebojácně do celého světa a hlásají Krista s nasazením vlastního života.

Giotto di Bondone: Ježíšův křest (1304–1306)
Foto: christusrex.org

Jako Ježíš Kristus po svém křtu a sestoupení Ducha Svatého šel bojovat proti nepříteli, tak i vy, když jste přijali křest a mystické pomazání (biřmování), oděni ve zbroj Ducha Svatého se postavte proti nepřátelskému působení a přemáhejte je, říkajíc: *Všechno mohu v tom, který mi dává sílu – Flp 4,13.* (svatý Cyril Jeruzalémský)

Účinky biřmování

Sledujeme-li nauku o *účincích* svátosti biřmování v křesťanské tradici, mohli bychom je shrnout pod dva pojmy: milost a charakter. Všechny účinky svátosti biřmování vypočítané Otcí, jako doplněk křtu, vlití Ducha Svatého, sedm darů Ducha Svatého, síla vyznávat Krista, nezrušitelné znamení bojovníka Kristova, se dají shrnout pod uvedené dva účinky.

Svatý Tomáš nazývá biřmování svátostí, v které se dostává plnost milosti. A proto ti, kdo přijali biřmování, připodobnili se Kristu, jenž je od prvního okamžiku své pozemské existence plný milosti a pravdy (*S. th.* III, 72, 1 k 2, k 4.). *V biřmování dostává člověk jakoby dokonalejší věk duchovního života*, praví svatý Učitel. Tím je pro křesťana biřmování doplněním křtu, neboť nadpřirozený život, jehož se tehdy člověku dostalo, dosahuje biřmováním plného vzrůstu. Odtud ta přísná povinnost, připomínaná za všech dob křesťanům: přijmout po křtu také biřmování, aby se stali dospělými v duchovním životě, aby v biřmování přijali plnost křesťanského života, jehož se jim dostalo ve křtu jen jako v jistém počátečním stavu.

Vývoj udělování biřmování

Až do 11. století se biřmování udělovalo ihned po křtu nebo brzy po něm. Zvyk udělovat biřmování odděleně od křtu vznikl nejdříve v Anglii a pozvolna se ší-

řil dál. Sněm ve Worcester roku 1240 přikazuje rodičům, aby přivedli děti k biřmování ještě též rok, kdy byly pokřtěny. A sněm konaný tamtéž roku 1287 připouští již tři roky odklad a ukládá rodičům, kteří by ani v těchto třech letech nepřivedli děti k biřmování, půst o chlebě a vodě každý pátek, dokud nebude dítě biřmováno (Hardouin, tom. VII, p. 1076).

Zvyk biřmovat později se stává stále obecnějším a sněm v Kolíně nad Rýnem stanoví sedmý rok věku jako normální k přijetí svátosti biřmování. *Katechismus Tridentského koncilu* praví, že je sice chvalitebné přijmout biřmování hned po křtu, doporučuje však, aby se raději počkalo, až dítě bude mít schopnost užívání rozumu. Podle dnešní církevní praxe je třeba obvykle počkat až do sedmého roku dítěte.¹ Církevní zákony však připouštějí možnost udělit biřmování i dříve, hrozí-li nebezpečí smrti nebo jsou-li jiné vážné důvody, které uzná biskup (*CIC*, kán. 788). Církev chce, aby nikdo neodešel z tohoto světa bez dokonalého daru Ducha, který dává Kristovu plnost.²

Řádným příslušovatelem biřmování je biskup, nástupce apoštolů. Ze zvláštních důvodů může biskup toto právo udělit faráři nebo jinému knězi. Pro kněze, který křtí dospělého, platí toto právo normálně. I pověřený kněz však může biřmovat jen křížem, které posvětil biskup, aby se vyjádřila apoštolská jednota Církve, v jejímž středu dostává biřmovanec své místo a úkol. Svědky Kristovými se můžeme stát jen v jednotě s Církví, jejímž strážcem je biskup.

Dary Ducha Svatého

Třebaže v každé svátosti vchází do duše s milostí posvěcující Duch Svatý, u žádné svátosti se toto působení Ducha ne-

zdůrazňuje tak, jako právě u biřmování. Duch Svatý je dán ve svátosti biřmování křesťanu jako síla k boji a k ochotě vyznávat Krista a víru v něho. Proto ve chvíli, kdy Duch Svatý sestoupil na apoštoly v den Letnic – první biřmování, v kterém se apoštolům dostalo plnosti Ducha Svatého bez svátostí –, stali se prostí rybáři a bázliví Izraelité silnými Kristovými rytíři a hlasateli jeho jména až k prolití své krve.

Duch Svatý nepřichází ve svátosti biřmování sám, nýbrž přináší své dary: dar moudrosti a rozumu, dar umění a rady, dar síly, dar zbožnosti a bázně Boží.³ Skrze dary Ducha Svatého se duše stává ochotnou poslouchat Boží vedení zvláště tam, kde nestačí moudrost lidského rozumu. Proto tyto dary náležejí k nadpřirozenému organismu duše, pozvedají duši k nejzazším výšinám mystického života. Právě v nich je viditelná ona plnost milosti, kterou přináší biřmování.

Dar síly

Jedním z darů Ducha Svatého je *síla*, a ta je u Otců zvláště zdůrazňována jako účinek svátosti biřmování. Síla vojína Kristova, síla dospělého křesťana, jehož povinností je vyznávat Krista, bojovat za něho proti nepřátelům. Už Tertullian psal: *Tělo je poznačeno (křížmem), aby duše byla posílena* (PL II, c. 806). Svátý Cyril Jeruzalémský vidí v křesťanu, který přijal biřmování, vojína Kristova, a biřmování je mu vojenskou zbraní. Píše: *Jako Ježíš Kristus po svém křtu a sestoupení Ducha Svatého šel bojovat proti nepříteli, tak i vy, když jste přijali křest a mystické pomazání (biřmování), oděni ve zbroj Ducha Svatého jste silní proti všem mocími nepřátelským* (Catech. 21, 4).

Tato síla může být dar Ducha Svatého, a pak ji nutno zařadit mezi účinky náležející k milosti posvěcující. Ale může znamenat také jistou aktuální pomoc Boží, a pak označuje zvláštní svátostnou milost, jaká je vlastní biřmování. Tak jako každá svátost přináší vedle pověřující milosti nebo jejího rozmnožení také zvláštní milost svátostnou, tak ji přináší i biřmování. A protože biřmování je svátost křesťanské dospělosti, přináší nám, jako svou vlastní milost, sílu dospělých křesťanů, bojovníků pro Krista.

Giotto di Bondone: Letnice (1304–1306). Foto: Wikimedia Commons

Den, v němž jsme přijali svátost biřmování, je dnem našich letnic. Duch Svatý na nás sestoupil jako kdy-si na apoštoly shromážděné ve večeradle. Naši duši naplnil milostí, takže se stala dospělou v duchovním smyslu.

Boj vždy vyžaduje sílu, odvahu a statečnost, a jde-li o boj za jiného, je také třeba, aby bojující byl k tomuto boji oprávněn. *Biřmovaný dostává moc (neboli oprávnění) veřejně vyznávat víru Kristovu jako z povinnosti*, praví svátý Tomáš (S. th. III, 72, 5 k 2). A dále: *Při biřmování jsme posilováni k boji. Člověku se v této svátosti dostává Ducha Svatého jako síly k duchovnímu boji, aby mohl vyznávat víru v Krista i uprostřed nepřátel víry* (tamtéž, čl. 9).

V biřmování se tedy člověku dostává jak oprávnění k boji za víru v Krista

ve svátostném charakteru, tak potřebné síly k tomuto boji ve svátostné milosti.

Biřmovací charakter

Křtem se člověk stal křesťanem. I při křtu vložil Bůh do duše charakter, duchovní moc zařízenou k posvátným úkonům, z nichž sestává kult Církve. Ale rozsah moci křestního charakteru je odlišný od rozsahu moci a činnosti charakteru biřmovacího, kterým se pouhý křesťan stává křesťanem vyznavačem a křesťanem pohotovým k boji. Pokřtěný má vykonávat úkony, které vedou ke spáse, a tím se činně účastnit Kristova kněžství. Křesťan dospělý, ozdobený pečeti, znamením vojína Kristova, má také bojovat pro Krista a jeho víru, a k tomuto duchovnímu boji je mu dána duchovní moc v charakteru biřmovacím. Příkladem jsou tu apoštoly, kteří se odvažují bojovat za Krista s celým světem teprve tehdy, až na ně sestoupil Duch Svatý. Proto je úkolem biřmovaného, to je plnoletého, celého křesťana, bojovat proti viditelným nepřátelům víry veřejným vyznáváním Krista a osvědčováním věrnosti vůči němu. Biřmovaný už

Foto: jongerlo.org

pak nebojuje za Krista jen jako soukromá osoba, nýbrž z pověření, oficiálně jako úd společenství Církve.

Křestní charakter dává účast v Kristově kněžství především ve vztahu k bohospoctě. Biřmovací charakter se týká hlavně apoštolátu, hlásání a hájení pravdy. Křesťan dostává v biřmovacím charakteru možnost účastnit se hierarchického apoštolátu Církve a takto pokračovat v poslání a díle samého Ježíše Krista, Spasitele lidského pokolení.

Symbolika oleje

Hluboký symbol této síly nového vojína Kristova je v oleji, který je látkou biřmovací. Tak jako zápasníci, dříve než se dávali do boje, mazali si údy olejem, aby zvítězili jejich pružností, aby se snáze vymkli z rukou protivníka a aby snáze odolávali nepřízní počasí, tak se má z nově biřmovaného křesťana stát statný bojovník a zápasník na kolbišti víry, který odolá všem útokům v síle milosti, přijaté v této svátosti.

Milost svátosti biřmování pronikne člověka v celé jeho vyšší stránce: posílí rozum, povzbudí vůli a naplní jej nadlidskou odvahou. Rozum se nelekne bludu; zamítne ho za pomoci světla víry a pevně lne k jediné Pravdě. Vůle odrazí útoky pronásledovatelů třeba i za cenu života. Duše se naučí, vedena moudrostí, dávat přednost Bohu přede vším pozemským, byť sebeláskavějším, a i přes nejtěžší oběti.

Kéž je tento olej pro všechny, kteří jím budou pomazáni a poznamenáni, svatým křížem, kněžským křížem, královským křížem, pomazáním radosti, šatem světla, pláštěm spásy, duchovním darem, posvěcením duší i těl, věčným štěstím, nezrušitelnou pečeti, štítem víry a nepřemožitelným pancířem proti všem nástrahám Protivníka. (z antiochijské liturgie)

Den našich letnic

Den, v němž jsme přijali svátost biřmování, je dnem našich letnic. Duch Svätý na nás tehdy sestoupil jako kdy si na apoštoly shromážděné ve večeřadle. A nedostalo-li se nám darů mimořádných a charismat, naplnil nám Duch Svätý duši milostí, takže se stala dospělou v duchovním smyslu. Bylo jen třeba, aby šla a užívala přijatých milostí k cílům, pro které jí byly svěřeny.

Pominul den našich letnic, ale nezmizelo posvátné znamení Kristova vojína, nesmazatelně vryté do naší duše. Je naší povinností vracet se k němu a jednat ve smyslu jeho určení. Tak jako apoštolové čerpali vždy novou sílu, kdykoli si vzpomněli na den příchodu Ducha Svätého, tak se musíme i my vracet ke dni, kdy jsme duchovně dospěli a kdy jsme vstoupili do šiku Kristova voje. Vzpomínka vždy těší a posiluje, jestliže je to vzpomínka na chvíli krásnou. Vzpomínka na den našich letnic není jen vzpomínkou na chvíli krásnou, ale i duchovně bohatou. Proto bude naše vzpomínka tím plodnější, zvláště když bude vždy spojena s upřímnou prosbou: *Přijď Duchu Svätý, naplň srdce svých věřících a zapal v nich oheň své lásky.*

Reginald M. Dacík OP
Věrouka pro laiky V.
Krystal, Olomouc 1948
redakčně upraveno

Poznámky

¹ Česká biskupská konference stanovila u nás jako minimální věkovou hranici k přijetí svátosti biřmování 14 let.

² Milost biřmování není nezbytně nutná ke spáse, tak jako např. milost křestní. Ale bez jejího přijetí a rozvíjení by duchovní život zůstal neúplný. Odmítne-li někdo svátost biřmování, nejen že pohrdá darem Ducha Svätého, ale odsuzuje se k jakési duchovní infantilitě. Zaviněnou nedbalostí se připravuje o pomoc v nevyhnutelném zápase s nepřáteli víry, s mocnostmi temnoty, se starým člověkem v sobě. I míra naší věčné slávy bude zřejmě závislá na míře přijatých milostí zde na zemi. Proto by se v nebezpečí smrti mělo biřmování udělit i malým dětem.

³ Tradice se přidržela výčtu darů, nebo spíše „duchů“, které spočinou na slíbeném mesiáši: *Spočine na něm duch Hospodinův: duch moudrosti a rozumu, duch rady a síly, duch umění a zbožnosti a naplní jej duch bázně před Hospodinem* (Iz 11,2–3a).

ThDr. Reginald Maria Dacík OP (1907–1988), český teolog, redaktor, publicista, kněz dominikánského řádu

Cantalamessa a média

Papežský kazatel Cantalamessa se dostal do médií. Citoval z dopisu přítele: „Sleduji se znechucením násilný a koncentrovaný útok proti Církvi, papeži a všem věřícím. Používání stereotypů, přecházení od osobní zodpovědnosti a viny k té kolektivní mi připomínají ty nejostudnější aspekty antisemitismu. Rád bych proto vyjádřil osobně vám, papeži a celé Církvi svou solidaritu Žida, který usiluje o dialog, i všech, kteří s vámi v židovském světě (a není jich málo) sdílejí pocity bratrství. Náš Pesach a vaše Velikonoce se nepochybně liší, ale obě žijí v mesiášské naději, která nás zajisté spojí v lásce společného Otce.“ Důvod pro útoky médií se jeví jednoznačný. Znovu, jako už mnohokrát dříve, využívá bojovný ateismus neznalostí novinářů a jejich touhy po honbě za senzací. Totiž ti, co dobře vycítili hrozbu dopisu Cantalamessova židovského přítele, cítí nebezpečí znesvěcení svého idolu, evoluční teorie, a proto se ozvali absurdním srovnáním Církve s „dobyččími vagóny odvázejícími Židy do Osvětimi“. Ten Žid totiž dobře věděl, že šoa bylo až vyvrcholením moderního antisemitismu. U jeho počátku stál totiž kromě jiných i velký ctitel Darwinův, Ernst Haeckel, biolog a bojovný ateista. Nutno přiznat, že když Darwin viděl, k čemu může posloužit jeho práce, zřekl se svého obdivovatele. Z Haeckelova učení totiž nepramení jen rasismus, ale celá eugenika Třetí říše a zdůvodnění „morálnosti“ potratů a eutanazie, které používají architekti kultury smrti doposud. A tak by se mohlo objevit nebezpečné srovnání „pouhých“ šesti milionů Hitlerových, podle nacistických zákonů legálně zpopelněných Židů se stamiliony opět legálně zabitých nenarozených dětí. Kolik mezi nimi bylo „Einsteinů“ nebo „Beethovenů“? To se samozřejmě nikdy nedovíme. Lze se ale domnívat, že Darwin by se zneužíváním svého učení k obhajobě potratů a eutanazie jistě nesouhlasil.

Ing. František Kopečný, VŘ CSI ČR

IFS – zdroj nové životní energie

IFS je zkratka Institutu františkánských studií. Minulý rok jsem složila profesi a stala se členkou Sekulárního františkánského řádu. Dozvěděla jsem se, že mohu studovat na IFS teologické a jiné předměty, které prohloubí mou františkánskou spiritualitu. Přihlásila jsem se tedy ke studiu, které trvá tři roky, a přihlásit se může každý, kdo má zájem. Výuka probíhá v Praze nebo v Olomouci. Nyní již studuji 2. semestr. Mohla jsem si vybrat, zda budu chodit pouze na přednášky, nebo jestli budu skládat i zkoušky. Vybrala jsem si to těžší.

O teologii jsem si do této doby myslela, že je jen pro vyvolené a že jí nebudu rozumět. Opak je pravdou. Vybrané předměty tu přednáší teologové, kteří působí na Teologických fakultách UK a UP. Hned při první přednášce – Systematická pneumatologie (o Duchu Svatém) nám Prof. C. V. Pospíšil Th.D. OFM osvětlil, že teologie by měla vycházet z pevné víry, postupovat cestou vědy a mířit k zakoušení jak v oblasti modlitby, tak v každodenním životě.

Díky tomuto studiu jsem omladla, stala jsem se zase studentkou, která dychtivě vstřebává nové vědomosti, objevuje neznámé a přemýšlí. Načerpala jsem novou energii, kterou pro další život potřebuji.

Největší dík ale patří sestře S. M. Mgr. Ludmile Pospíšilové OSF, která je předsedkyní IFS a také jednou z přednášejících. Životopis svaté Kláry a svaté Anežky České v jejím podání je napínavý a dobrodružný zážitek.

Poslání IFS spočívá v tom, aby posluchačům pomohl poznat krásu a hloubku františkánské spirituality, aby duch svatého Františka z Assisi přinášel pokoj a dobro celé Církvi i všem lidem dobré vůle. Letos 30. června IFS oslaví už 10 let trvání. Je to deset let Boží milosti laskavé péče o nás.

Více se dozvíte na www.frantiskanstvi.cz.

Ing. Marie Trojanová

V pokoře a lásce předávat argumenty

Je zásadně důležité, aby promlouvaly autority Církve a jasně odhalovaly účelové zaujetí proti Církvi. Je nutné ukazovat pravdu a nenechat se mást jednostrannými pohledy na pedofilii a další zločiny, které mají svůj původ ve společnosti, která trpí pornografií, registrované partnerství a zásahy do Stvořitelského díla Božího. Každý myslící a nezaujatý člověk musí poznat, o co jde, že je zde záměr eliminovat Církev, protože se předpokládá, že ona bude mlčet. Je třeba i přes evidentní bojkot a ignorování faktů dále pokračovat a předkládat argumenty. Samozřejmě v pokoře a v lásce. Bratry a sestry je třeba milovat, zvláště pokud jsou postiženi jednostranností a touhou zalíbit se chlebodárcům všeho druhu, které spojuje jedno: odpor ke Kristu, Církvi a zvláště papeži. Věřící stojí pevně za Svatým otcem a zvláště pak duchovní. Co je třeba: pracovat a nespát. Každý musí najít svou „parketu“, boj perem, ve službě šíření informací.

Kampaň vedená proti papeži zastihuje skutečný boj proti sexuálnímu zneužívání dětí. Všem, kdo se v něm angažují, vyprošujeme hodně sil a světla a také ochranu Boží a Panny Marie pro odhalování odporných činů. Modleme se, aby zneužívání a prodej lidského masa a zvláště dětí navždy zmizel.

P. Petr Dokládala

V sobotu 1. května 2010 vás zveme v 10 hodin na mši svatou v bazilice Nanebevzetí Panny Marie na Strahově za obnovení Mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze. Ve 12 hod. litanie u sochy Panny Marie z Exilu. Po litaních průvod za obnovu Mariánského sloupu po pražských kostelích na Staroměstské náměstí
Duchovní vedení: strahovští premonstráti

Tradiční symboly lidové katolické zbožnosti – korouhve, sochy apod. vítány

Poznámka k týdnu

Jubileum Svatého otce – milník k zamyšlení i modlitbě

Je užitečné připomenout si, kolik dobrého stihl Benedikt XVI. za pět let pontifikátu vykonat.

Stovky homilií a projevů, tři encykliky, čtrnáct zahraničních cest, nové webové stránky – to je jen něco málo z nepřehledného díla papeže Benedikta XVI. Před pěti lety, 19. dubna 2005, oznámil bílý kouř nad sixtinskou kaplí ukončení konkláve 115 kardinálů a doyen kardinálského sboru, chilský kardinál Medina, oznámil ke všeobecnému údivu všech komentátorů, analytiků a samozvaných expertů i k pobouření liberálních médií jméno Josepha Ratzingera, který vzápětí skromně vystoupil na balkon a poželhal městu Římu i celému světu. Přitom pronesl dnes již legendární slova: *Drazí bratři a sestry, po velkém Janu Pavlu II. zvolili páni kardinálové mě, prostého a pokorného dělníka na vinici Páně. Utěchou mně je skutečnost, že Pán ví, jak zacházet i s nedokonalými nástroji, a především: svěřuji se do vašich modliteb. V radosti ze zmrtvýchstalého Pána, v důvěře v Jeho stálou pomoc na naší cestě vpřed, Pán nám po-*

může a Jeho Matka, Nejsvětější Maria je po našem boku. Děkuji vám.

Benedikt zpochybnil rozšířené klišé o „krizi víry“ a označil za kořen mravního i společenského úpadku neochotu uznat pravdu, která pochází od Boha. K překonání této krize nabízí křesťanství jako náboženství lásky; opakovaně řekl, že klíčovým posláním křesťanství je napomáhat lidem přijmout a sdílet Boží lásku. A neopomněl dodat, že pravá láska zahrnuje vůli obětovat se.

Odvážně poukázal na to, že víra není jen jistou cestou ke spáse, ale i k sociální spravedlnosti a pravému štěstí. Apeloval na odpovědnost člověka za přírodu a životní prostředí. Ti, kdo po volbě Josepha Ratzingera na Petrův stolec prorokovali, že papež bude zpátečník, byli zklamáni. Vede-li Benedikt XVI. katolíky zpět, vede je k samým kořenům víry.

Otevřel novou kapitolu dialogu křesťanů a muslimů, když se v Turecku mod-

lil v mešitě po boku s islámskými duchovními, vyzýváje k odmítnutí násilí ve jménu Boha a náboženství. Obdobně vstřícně pokračoval ve vztazích s Židy i s lidmi dobré vůle, když v roce 2008 promluvil v New Yorku před zástupci OSN. Papež usiluje o lepší chápání obnovy Církve, včetně obrody liturgie, již přinesl II. vatikánský koncil, v kontextu křesťanské tradice. Otevřel cestu k jednotě s anglikány i s bratrstvem sv. Pia X., zahájil kroky k sjednocení katolických komunit v Číně.

Nepřekvapí, že tolik úspěchů apoštola, který asi nikdy nechtěl stát v čele, vyvolává tolik pobouření. Že je papež nucen nést kříž afér a obvinění za skutky, které spáchali jeho spolubratři před desítkami let. Nedovolme, aby mediální propaganda zatemnila světlo, které tento služebník pokoje šíří spolu s jasnou zprávou pro ztrápený svět: *Bůh je láska.*

Josef Mudra

LITURGICKÁ ČTENÍ

25. 4. Neděle **Sk 13,14.43–52, Žl 100, Zj 7,9.14b–17, Jan 10,27–30**

4. neděle velikonoční

26. 4. Pondělí **Sk 11,1–18, Žl 42, Jan 10,1–10**

sv. Richarius

27. 4. Úterý **Sk 11,19–26, Žl 87, Jan 10,22–30**

sv. Zita

28. 4. Středa **Sk 12,24 – 13,5a, Žl 67, Jan 12,44–50**

sv. Petr Chanel, sv. Ludvík Maria Grignon

29. 4. Čtvrtek **1 Jan 1,5 – 2,2, Žl 103, Mt 11,25–30**

Svátek sv. Kateřiny Sienské

30. 4. Pátek **Sk 13,26–33, Žl 2, Jan 14,1–6**

sv. Zikmund

1. 5. Sobota **Gn 1,26 – 2,3, Žl 90, Mt 13,54–58**

sv. Josef, Dělník

Res Claritatis MONITOR – zpravodajský týdeník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. Fotografie bez uvedení zdroje pocházejí z Flickr.com. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 1683820001/5500. Šéfredaktor: Mgr. Michaela Freiová. Redaktoři: Mgr. Dagmar Kopecká, Mgr. Ondřej Vaněček. Redakční rada: Vít Cigánek, RNDr. Václav Frei, P. Mgr. Pavel Mayer OP, Zdeňka Rybová, Mgr. Radim Ucháč, Kateřina Ucháčová, Mgr. Matyáš Zrno. Teologický poradce: P. Mgr. Pavel Mayer OP. Objednávky: Periodikum je distribuováno zdarma a lze jej v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jedině díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 15 Kč, což za rok činí 675 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplatí. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.